

□ Oświatowcy

<i>Joyce L. Epstein – socjolog, pedagog, twórczyni sześciu typów zaangażowania rodziców w pracę szkoły – Małgorzata Banasiak</i>	163
<i>Stanisław Czygier (1949–2011) nauczyciel szkolnictwa zawodowego, naukowiec i popularyzator nauk, człowiek o rozlicznych zainteresowaniach – Piotr Kowolik</i>	166

□ Informacje, konferencje

Certyfikacja mentorów i tutorów – nowy projekt transferu innowacji – <i>Jolanta Religa</i>	172
<i>Kompetencje do komunikacji międzykulturowej w aspekcie tradycyjnej wielokulturowości regionu i procesów migracyjnych, 13–14 września 2012, Supraśl – Anna Chańko, Agnieszka Sołbut</i>	173
Europejskie Stowarzyszenie na rzecz Badań Edukacji Dorosłych – <i>Jolanta Religa</i>	177
Apprenticeship in a Globalised World: Premises, Promises and Pitfalls 23–24 kwietnia 2013 on Innovative Apprenticeship (INAP) – <i>Jolanta Religa</i> ...	178
Kazimierz M. Czarnecki: <i>Różnice indywidualne studentów jako problem pedagogiczny nauczycieli akademickich</i> , Sosnowiec: Oficyna Wydawnicza HUMANITAS, 2012 – <i>Piotr Kowolik</i>	178
Światy życia codziennego uczestników interakcji wychowawczych. Eksploracje – analizy – interpretacje. XXVI Letnia Szkoła Młodych Pedagogów, Białystok – Supraśl, 17–22 września 2012 – <i>Tomasz Prymak</i>	180
European Education, Training and Youth Forum 2012: Investing in Skills for Growth and Jobs, 18–19 października, 2012, Bruksela – <i>Małgorzata Szpilska</i>	182
<i>Człowiek w pedagogice pracy – Ogólnopolska konferencja naukowa, Warszawa, 12–13 listopada 2012 – Bartosz Mitkiewicz</i>	182
<i>Innowacyjne technologie kształcenia zawodowego: Międzynarodowe seminarium Polska – Rosja – Białoruś 26–27.11.2012 – Mirosław Żurek</i>	184

□ Contents

□ Содержание

Oświatowcy

Joyce L. Epstein – socjolog, pedagog, twórczyni sześciu typów zaangażowania rodziców w pracę szkoły

Joyce L. Epstein (doktor socjologii na Uniwersytecie John Hopkins, Baltimore, USA), dyrektor Centrum zajmującego się partnerstwem rodziny, szkoły i środowiska (Center on School, Family, and Community Partnerships). Urodziła się w Nowym Jorku i tam uczęszczała do szkoły podstawowej i średniej. Właśnie w szkole średniej stwierdziła, że szkoła jest jednym z najlepszych miejsc, w jakim się można znaleźć. Na takie poglądy wpływ mieli wspaniali nauczyciele, których spotkała na swojej drodze. Stopień licencjata uzyskała w Lesley College, a stopień magistra w Harvard University. Doktorat broniła na John's Hopkins

University, gdzie pracuje do dziś. W swojej pracy naukowej zajmuje się głównie zagadnieniem relacji rodziny, szkoły i środowiska lokalnego. Napisała ponad sto publikacji na temat wpływów szkoły, klasy, nauczycieli, rodziny i środowiska lokalnego na rozwój i wyniki w nauce dzieci. Jej zainteresowanie tą tematyką zaczęło się w momencie, gdy wraz z dr. Jamsem M. McPartlandem w 1970 roku przeprowadziła badania, które dowiodły, że zarówno rodzina, jak i szkoła mają wpływ na wyniki dzieci w nauce. Wtedy rozszerzyła krąg zainteresowań poza szkołę, na rodzinę i środowisko lokalne. Pytana podczas wywiadu o to, dlaczego zainteresowała się tematyką rodziny, szkoły i środowiska lokalnego odpowiada:

„W latach 70. wielu socjologów spierało się o to, czy większe znaczenie w odnoszeniu sukcesów edukacyjnych ma wpływ szkoły czy rodziny. Badania, które przeprowadziłam wraz z dr. James M. McPartland jasno wskazały, że zarówno szkoła, jak i rodzina są bardzo ważnymi czynnikami mającymi wpływ na sukces dziecka. Wtedy zmieniłam klasyczne pytania z: *czy rodzina jest istotna* na *jeżeli rodzina jest tak ważna, jak szkoła może pomóc jej, w realizowaniu kwestii, które są tak ważne w osiągnięciu sukcesów i pozytywnej postawy wobec szkoły*. To przekierowanie sprawiło, że więcej uwagi należało poświęcić kwestii, jak szkoły wywiązują się z partnerstwa z rodzicami i środowiskiem lokalnym...”

Badania, które przeprowadza w zakresie relacji rodzina – szkoła – środowisko są istotne dla badaczy z wielu dziedzin, rodziców, nauczycieli oraz pracowników społecznych. Wszyscy oni muszą wiedzieć, jak razem współpracować, aby pomóc uczniom osiągnąć sukces w szkole.

Teraz skupia się na tworzeniu programów dotyczących partnerstwa rodziny i szkoły. Jej celem jest kontynuacja ostatnio podejmowanych badań dotyczących wpływu poszczególnych rodzajów współpracy na poszczególne sfery życia uczniów. Interesuje ją, jakie korzyści ze współpracy rodziny, szkoły i środowiska uzyskują dzieci z różnych środowisk, kultur, różnych ras, pochodzenia etc. Są to badania interdyscyplinarne, łączące wiedzę z zakresu pedagogiki, socjologii, psychologii, pracy socjalnej i antropologii.

W związku ze swoimi zainteresowaniami współpracą rodziny, szkoły i środowiska stworzyła znany na całym świecie model pokrywających się sfer wpływów, a także sześć typów zaangażowania rodziców w pracę szkoły. Właśnie ta typologia stała się jedną z podstawowych teorii w dziedzinie współpracy szkoły – rodziny – środowiska. Klasyfikacja J. Epstein wynika z teorii pokrywających się sfer wpływów rodziny, szkoły i środowiska, a co najważniejsze wspólnego obszaru, który łączy wszystkie trzy elementy. To właśnie matematyczne zbiory stały się podstawą do stworzenia ww. teorii. Znalezienie takich wspólnych płaszczyzn, zachodzących na siebie obszarów funkcjonowania rodziny, szkoły, lokalnych instytucji i samorządów to krok ku edukacji dzieci odpowiadającej na wyzwania współczesności. Im większy jest obszar wspólny, tym lepsza współpraca. Poniżej sześć wyróżnionych przez Joyce Epstein typów współpracy:

1. rodzicielstwo – stwarzanie dzieciom korzystnych warunków do nauki w domu i wsparcie szkoły w tym zakresie,
2. komunikowanie się – planowanie i prowadzenie skutecznej formy dwukierunkowej komunikacji, dotyczącej programów szkolnych, postępów dzieci oraz innych istotnych z punktu widzenia rodzica kwestii,
3. wolontariat – organizowanie pomocy i wsparcia w poszczególnych klasach oraz wspomaganie funkcji szkoły i aktywności uczniów,
4. nauka w domu – dostarczanie rodzicom informacji i pomysłów na temat tego, jak mogą pomóc dzieciom w domu w odrabianiu zadań domowych czy w podejmowaniu decyzji o dalszym kształceniu,
5. podejmowanie decyzji – włączanie rodzin w różne aspekty zarządzania,
6. współpraca ze społecznością lokalną – wzmacnianie pozycji szkoły w środowisku i poszukiwanie wsparcia dla niej.

W 1991 roku za swoją pracę otrzymała nagrodę – Alvin C. Eurich Education Award, a w 1997 roku specjalną nagrodę od Working Mother Magazine za pracę nad relacjami rodziny, szkoły i środowiska. W 2009 roku otrzymała nagrodę Elizabeth Cohen Award for Applied Research, a także AERA Fellow.

Uzyskała wiele dużych grantów na prowadzenie badań, m.in. DeWitt Wallace Reader's Digest Fund Grant, 1998–2001, Disney Learning Partnership Foundation Grant 2000–2002, MetLife Foundation Grant 2008.

Jest redaktorem wielu czasopism edukacyjnych: *Theory Into Practice (TIP)*, *Review of Educational Research*, *Social Psychology of Education*, *Phi Delta Kappan*, *The Urban Review*.

Jest autorką wielu książek, podręczników, przewodników, jak tworzyć partnerskie relacje, jakie podjąć kroki, działania, dlaczego warto działać w tym kierunku.

Najnowsze publikacje to m.in.: *School, Family, and Community Partnerships: Your Handbook for Action*, *School and Family Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools*. Jest współautorką książki *Family Reading Night* wraz z Hutchins D.J., Greenfeld M.D. Przygotowała także specjalne filmy dotyczące współpracy rodziny, szkoły i środowiska. Pierwszy z nich to: *How to Make Homework More Meaningful by Involving Parents* (2001) oraz *National Network of Partnership Schools: Working Together for Student Success* (2001).

Jest zaangażowana we wszelkie działania, które promują partnerstwo rodziny, szkoły i środowiska. W 2006 roku utworzyła przy uniwersytecie, na którym pracuje sieć partnerskich szkół *National Network of Partnership Schools (NNPS)*, która swoim zasięgiem objęła cały kraj.

Aktywnie współpracuje z naukowcami nie tylko z Ameryki, ale także z całego świata, również z Polski. Naukowcy zajmujący się tym zagadnieniem spotykają się co dwa lata na konferencji ERNAPE (European Research Network About Parents in Education). Podobna sieć istnieje w USA o nazwie National Network of Partnership Schools. Kolejną organizacją jest International Network of Scholars (INET). Obie organizacje powstały za sprawą Joyce Epstein i jej zaangażowania w budowanie partnerstwa rodziny, szkoły i środowiska lokalnego. Jak wskazują badania przeprowadzane m.in. przez J. Epstein, rodzina i nauczyciele nie doceniają wpływu, jaki mają ich relacje na efekty w nauce dzieci czy członka rodziny. Dąży ona do uświadomienia wszystkim wagi tego elementu edukacji, a także do poprawiania jakości współpracy. Tworzy programy, organizuje szkolenia po to, by edukacja była coraz bardziej efektywna.

Joyce Epstein jest niezwykle twórczym i aktywnym badaczem, który nie ustaje w dążeniu do celu. Jej marzeniem jest wspólne działanie badaczy z wielu dziedzin, którzy dogłębnie i interdyscyplinarnie zajmą się problematyką relacji rodziny, szkoły i środowiska i ich wpływu na uczniów. Wyniki prac badawczych stara się przekładać na działania praktyczne, dzięki czemu odnosi wiele sukcesów nie tylko jako badaczka, ale także jako twórczyni konkretnych form wspomagania, inicjowania współpracy rodziny, szkoły i środowiska lokalnego. Jej praca ma wpływ na edukację dzieci, młodzieży i dorosłych, gdyż uświadamia, że szkoła, aby funkcjonować prawidłowo i skutecznie, wymaga zaangażowania ze strony rodziny i środowiska lokalnego¹.

Zaproponowaną przez J. Epstein teorię odnieść można także do edukacji dorosłych, gdyż także oni, potrzebują wsparcia i współpracy ze strony rodziny i środowiska (zakładu pracy, czy lokalnych ośrodków edukacyjnych oferujących różne formy kształcenia) w podejmowanych działaniach. Również tutaj musi znaleźć się wspólna płaszczyzna porozumienia, aby edukacja była skuteczna.

dr Małgorzata BANASIAK
Uniwersytet Mikołaja Kopernika
malfran@umk.pl

¹ Wszelkie informacje zawarte w powyższym artykule pochodzą bezpośrednio od Joyce L. Epstein.